

Vanaf schooljaar 2015-2016 starten we met een nieuwe visie: outdoor education.

Buitenschool, de Bergop!

Wat is een buitenschool?

Een buitenschool is een school waar regelmatig les wordt gegeven in openlucht (=outdoor education of openluchtonderwijs).

Waarom een buitenschool?

Leervermogen en concentratie verhogen

- Buiten de muren van ons klaslokaal is er ook ontzettend veel te **leren**. Niet enkel de natuur leren we beter kennen buiten; ook wiskunde, taal, muzische of Frans hebben baat bij een goed gebruik van een groene **buitenruimte**.
- **Zintuiglijk leren** is belangrijk om het **leervermogen** en de **concentratie** te verhogen. Een les “komt beter binnen” wanneer leerlingen zien, horen, voelen en ervaren. Al te vaak gebeurt leren slechts met 2 zintuigen nl horen en zien. De zintuigen zijn de mond van ons brein. Het brein voedt zich met de prikkels die de zintuigen opnemen. Naast de zintuigen is het gebruik van de handen heel belangrijk! Studies hebben uitgewezen dat handgebaren het studiegedrag positief beïnvloeden. We hebben beweging nodig om beter te kunnen leren. (Prof. Dr. Christophe Lafosse)
- **Ervaringsgericht leren (=leren door doen)** zorgt er voor dat de leerlingen **betrokken zijn** en met **plezier** naar school gaan.

Sociale vaardigheden oefenen

- Een natuurrijke omgeving **versterkt de sociale relaties**. (Kees Both, april 2009). De kinderen leren aandacht hebben en bezorgd zijn voor de medemens.
- Samen buiten leren en spelen met kinderen is ook een arena voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden en sociale cohesie. Ook de **emotionele ontwikkeling, ruimtelijke oriëntatie, ruimtelijk bewustzijn, cognitieve vaardigheden, tijdsbeheer** en **ontspanning** worden met buitenspelen in verband gebracht. Een ander element dat aan buitenspelen verbonden wordt, is het zelfstandig organiseren van het spelen; daarbij komen **organisatiecapaciteiten** van kinderen en hun **zin voor initiatief** extra aan bod. (rapport Buiten Spelen, K&G en KULeuven, 2008)

- We willen de kinderen bewust maken van hun rol in het leven. De wereld heeft nood aan persoonlijkheden die zelfstandig en met grote gemeenschapszin, verantwoordelijkheid op zich nemen in de samenleving.

Duurzaamheid en burgerzin ontwikkelen

Burgerzin veronderstelt:

- ❑ het bewustzijn te behoren tot een gemeenschap van burgers met rechten en plichten, inclusief de verantwoordelijkheden en de taken die eruit voortvloeien;
 - ❑ de bereidheid die rechten te eerbiedigen en die verplichtingen na te komen;
 - ❑ initiatief tot het dragen van verantwoordelijkheid;
 - ❑ de bereidheid tot het verwerven van attitudes als verdraagzaamheid, rechtvaardigheidsgevoel, oog voor het algemeen welzijn, samenwerkingsbereidheid en verantwoordelijkheidszin.
- Opvoeden tot burgerzin heeft dus tot doel jongeren te vormen tot kritische burgers, die bereid en bekwaam zijn tot constructief denken en handelen in de democratische rechtsstaat.
- Niemand wordt geboren met burgerzin. Burgerzin leer je in je gezin, op school, in je buurt, ... Positieve ervaringen met actief deelnemen aan je eigen leefomgeving zijn de grootste hefboomen voor actief en democratisch burgerschap.
- Duurzaamheid is duidelijk een onderwerp dat leeft onder kinderen. Maar liefst 80 procent van de kinderen van 9 tot en met 12 jaar zegt graag goed voor de aarde te willen zorgen, zodat er later ook nog mensen kunnen wonen. Hoe denken kinderen verder over duurzaamheid? Wat weten en doen kinderen op het gebied van water, voedsel, klimaat en energie? Maken kinderen zich zorgen om de hoeveelheid water, voedsel en energie in de toekomst? Wie zou volgens kinderen deze vraagstukken het beste kunnen aanpakken? En zien ze daarbij ook een verantwoordelijkheid voor zichzelf?
- De band met de natuur wordt versterkt.

Welbevinden verhogen

- Een uitdagende, groene speelzone geeft **minder verveling** tijdens de pauzes. Met als gevolg: **minder ruzies, conflicten en pesterijen**.
- Kinderen die zich **gelukkig** voelen op school
 - stralen
 - zijn vitaal
 - reageren spontaan
 - hebben zelfvertrouwen
 - durven hun emoties tonen
 - kunnen ontspannen
 - kunnen zich beter concentreren

Gezond bezig zijn (zie ook gezondheidsbeleid)

- Onze kinderen hebben nood aan **meer beweging**.
- We moeten de ontwikkeling van de **motorische vaardigheden stimuleren**.
- De **lichamelijke conditie** van onze kinderen kan heel wat verbeteren.
- De **lucht** buiten is van een **betere kwaliteit** dan de binnenlucht. *

Hoe doen we het?

Omgevingsonderwijs

Hierbij gebruiken we de **omgeving als lesmateriaal** vb het bos, de tuin, de straat, de monumenten, een bouwwerf, een winkel, de tandarts, de kunstenaar,...

Het **contact met de realiteit** in de eigen omgeving staat centraal. De kinderen worden in de "leer"omgeving meegenomen. "Leren in de echte wereld!"

Wat kinderen op dat moment leren, sijpelt veel dieper in. Mensen leren namelijk situationeel. Als je het geleerde kan koppelen aan de situatie, is het **veel beter ingebed**.

Openluchteducatie in de openluchtklas

Openluchteducatie heeft 3 belangrijke ingrediënten:

- 1) **een buitenactiviteit**: het komt erop neer om tijdens de lessen vaker naar buiten te gaan i.p.v. binnen te blijven zitten
- 2) **educatie**: er moet geleerd worden
- 3) **persoonlijke en sociale ontwikkeling**: samenwerking, respect, motivatie, betrokkenheid, rekening houden met elkaar, ...

Openluchteducatie is geen doel op zich, wel een **methode om veel doelstellingen te kunnen bereiken**, van wiskunde, muzische vorming, wero of taal tot sociale vaardigheden en natuurbeleving. Het leerplan blijft wat het is, maar we zoeken betere / andere manieren om de kinderen de leerstof te laten "beleven".

Met deze manier van lesgeven werken we vooral aan de doelstelling: **leervermogen en concentratie verhogen**. (zie hoger)

Natuurklassen

Bij natuurklassen wordt de omgeving afgebakend tot de natuurlijke omgeving. Daarbij denken we onmiddellijk aan de **zoekklas** voor de 2de graad.

Hoewel de natuur niet centraal staat in de **avontuur-2daagse** voor de 3de graad behoort ook deze activiteit tot de natuurklas. Tijdens de tweedaagse maken de lln vooral kennis met de natuurkrachten.

Maar de natuur komt ook voor in onze **eigen tuin**, in onze onmiddellijke omgeving (Tiegembos!). De **kennis** over en de **appreciatie voor onze eigen natuurlijke omgeving** mogen we niet laten verloren gaan. Veldwerkopdrachten in de **schooltuin** worden tot de natuurklassen gerekend.

Buitenspel

Buiten spelen is een concrete en **beweeglijke activiteit** en de kinderen communiceren met hun lichaam.

Vandaag de dag hebben kinderen niet zoveel kans meer om in **alle vrijheid** te spelen en regelmatig contact te hebben met de natuur. Vaak is hun terrein beperkt tot een omheinde tuin. Hun fysieke grenzen zijn gekrompen. Kindertijd en regelmatig spelen in openlucht zijn niet langer synoniem. En het zijn niet enkel de speelruimtes van de kinderen die de laatste decennia dramatisch zijn veranderd, maar ook de tijd waarin de kinderen kunnen spelen, is sterk verminderd. (Tovey ,2011)

Buiten spelen is voor kinderen belangrijk omdat buiten **andere kansen tot ontdekken** biedt: de natuur, de omgeving, de ruimte, de inrichting... ook omwille van het spontane spel, **de andere interactie** en **andere belevingen**.

De checklist die onlangs verscheen “ 50 things to do before you’re 11 3/4 “ van National Trust is een leidraad om **meer buitenspel in ons onderwijs** te brengen.

Dit is de top 20. Op www.50things.or.uk vind je de rest.

1. in een boom klimmen	11. sneeuwballen gooien
2. van een heuvel rollen	12. schatgraven op het strand
3. wildkamperen	13. moddertaartjes bakken
4. een hutje bouwen in het bos	14. een dammetje aanleggen
5. een steen over het water ketsen	15. sleeën
6. rennen in de regen	16. iemand ingraven in het zand
7. vliegeren	17. een slakkenrace houden
8. vissen met een net	18. over een omgevallen boom lopen
9. een appel van een boom eten	19. touwslingeren
10. spelen met kastanjes	20. in de modder rollen

Uiteraard kunnen wij als school deze lijst niet verwezenlijken, maar we kunnen er ons steentje toe bijdragen, steeds rekening houdend met de veiligheid.

Bewegen en leren gaan hand in hand .